

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 5. november 2009
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2009-730-0908
Dok.: FRM40874

Kommissorium

Arbejdsgruppen om en styrket indsats over for ofre for forbrydelser

1. Regeringen lægger stor vægt på, at ofre for forbrydelser behandles respektfuldt og får den hjælp og støtte, der er relevant i situationen.

Der findes efter den gældende lovgivning mange muligheder for at hjælpe personer, der har været udsat for en forbrydelse, og regeringen har løbende taget initiativer med henblik på yderligere at styrke indsatsen på dette vigtige område.

Med hensyn til bistand til den forurettede i forbindelse med straffesagers behandling kan nævnes reglerne i retsplejelovens kapitel 66 a om beskikkelse af en bistandsadvokat, som har til opgave at hjælpe og vejlede den forurettede under sagen. I 2005 blev der gennemført nye regler, hvorefter der som udgangspunkt altid skal beskikkes en bistandsadvokat for den pågældende i visse sager om alvorlig personfarlig kriminalitet (lov nr. 558 af 24. juni 2005). Politiet og anklagemyndigheden skal vejlede den forurettede om reglerne om beskikkelse af bistandsadvokat og sørge for, at en anmodning om beskikkelse indbringes for retten.

I 2007 blev der gennemført nye regler med henblik på generelt at udvide politiets og anklagemyndighedens information og vejledning til forurettede (lov nr. 517 af 6. juni 2007). Der er således bl.a. indført en ordning, hvorefter der i visse sager udpeges en særlig kontaktperson hos politiet eller anklagemyndigheden, som skal yde hjælp og bistand til den forurettede, og som den pågældende kan henvende sig til.

Særligt om ofre for samlivsrelaterede forbrydelser gælder, at der i alle politikredse skal etableres særlige enheder, som bl.a. skal sikre, at der

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

hurtigt tilbydes fornøden rådgivning i disse sager - f.eks. kontakt til et krisecenter eller henvisning til en offerrådgivning, jf. nedenfor. Endvidere kan nævnes regeringens handlingsplan for 2005-2008 til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien, som indeholdt en række forskellige initiativer, bl.a. blev der afsat midler til at dække udgifter til akut psykologbistand til kvinder og børn på kvindekrisecentre. Regeringen er i færd med at udarbejde en ny national strategi for bekæmpelse af vold mod kvinder.

Et væsentligt led i indsatsen for at støtte ofre for forbrydelser er de offerrådgivninger, som er etableret i alle politikredse. Offerrådgivningen er institutioner, der bl.a. kan tilbyde ofre en personlig og anonym samtale. Offerrådgivningen kan også vejlede om, hvilke hjælpeforanstaltninger af lægelig, psykologisk, social og juridisk karakter, der er mulighed for, og man kan også hjælpe ofret med at udarbejde skadesanmeldelser mv.

Det følger af flerårsaftalen for politiet og anklagemyndigheden for 2007-2010, at offerrådgivningen skal videreføres og styrkes i de nye store politikredse, og der er bl.a. etableret faste kontaktpunkter i politikredsene for offerrådgivningen. Med virkning fra den 1. marts 2009 er der endvidere oprettet et centralt landssekretariat for de lokale offerrådgivninger. Der er hermed sket en væsentlig organisatorisk styrkelse af offerrådgivningen.

Kommunerne har en række muligheder for at yde hjælp til ofre for forbrydelser efter reglerne i den sociale lovgivning, og efter regler i sundhedslovgivningen er der mulighed for at yde tilskud til psykologbehandling til særligt udsatte grupper, herunder bl.a. volds- og voldtægtsofre.

Ofre for forbrydelser kan endvidere i en række tilfælde få hjælp, råd og vejledning hos frivillige organisationer mv.

Det kan også nævnes, at der netop er vedtaget nye regler om etablering af en landsdækkende ordning med konfliktråd i straffesager. Reglerne træder i kraft den 1. januar 2010 (lov nr. 467 af 12. juni 2009). I et konfliktråd kan den forurettede få mulighed for at komme til orde over for gerningsmanden og fortælle om de konsekvenser, som den strafbare handling har haft. Konfliktråd kan derved bl.a. medvirke til, at den forurettede får bearbejdet sin vrede og angst som følge af den kriminelle handling.

Med hensyn til ofres muligheder for at få økonomisk kompensation gælder efter reglerne i lov om erstatning til ofre for forbrydelser (offererstatningsloven), at staten yder erstatning og godtgørelse til personer, der har været udsat for en straffelovsovertrædelse her i landet. Dette gælder, selv om gerningsmanden f.eks. er ukendt eller ikke kan straffes, f.eks. fordi han eller hun er under den kriminelle lavalder på 15 år.

Sager om erstatning efter offererstatningsloven behandles af Erstatningsnævnet, og politiet har pligt til at vejlede en forurettet om erstatningsmulighederne efter offererstatningsloven, når en lovovertrædelse anmeldes, eller umiddelbart herefter. Der ydes erstatning og godtgørelse for personskade efter de almindelige regler herom i erstatningsansvarsloven. Der kan således f.eks. ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og for tab af erhvervsevne samt godtgørelse for varigt men og for svie og smerte.

Der kan også ydes tortgodtgørelse mv. efter erstatningsansvarslovens § 26, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Tortgodtgørelse ydes ved siden af de øvrige erstatnings- og godtgørelsesposter, f.eks. erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller godtgørelse for svie og smerte. "Tort" er navnlig en krænkelse af selv- og æresfølelsen, dvs. en persons opfattelse af eget værd og omdømme. I praksis ydes der navnlig tortgodtgørelse efter erstatningsansvarsloven for ærekrænkelser mv. samt ved frihedsberøvelse og sædelighedsforbrydelser.

Efter retspraksis kan der i et vist begrænset omfang ydes tortgodtgørelse i forbindelse med grovere voldsforbrydelser, og selv om der ikke er lidt tort, kan der ydes en vis godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, hvis der er tale om en krænkelse af en anden person begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens person eller frihed.

Tortgodtgørelse mv. udmåles under hensyn til krænkelsens grovhed, handlingens beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt. På grundlag af en lovændring i 2001 skete der en væsentlig forhøjelse af tortgodtgørelsen ved sædelighedsforbrydelser mv., som udgangspunkt en fordobling i forhold til det tidligere niveau (lov nr. 463 af 7. juni 2001).

2. Der er således i dag en bred vifte af muligheder for at hjælpe og støtte ofre for forbrydelser, og der er gjort meget på dette område i de senere år. Regeringen lægger imidlertid afgørende vægt på, at det løbende vurderes åbent og fordomsfrit, om indsatsen for at bistå dem, der bliver ofre for

forbrydelser, kan styrkes og forbedres yderligere, og om indsatsen kan gøres endnu bredere og endnu mere sammenhængende.

Regeringen har på denne baggrund besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal overveje behov og muligheder for yderligere at styrke indsatsen for at hjælpe og støtte ofre for forbrydelser.

Arbejdsgruppen skal bl.a. vurdere de praktiske erfaringer med de nuværende ordninger på området her i landet samt i relevant omfang i udlandet, herunder navnlig i de øvrige nordiske lande.

Arbejdsgruppen bør bl.a. overveje, om der (som i visse andre lande) bør indføres særlige regler om, at den forurettede i visse tilfælde kan få underretning om, at gerningsmanden får udgang mv. fra fængslet, prøveløslades eller løslades efter endt afsoning. Det bør i givet fald overvejes nærmere, hvordan en sådan ordning nærmere bør afgrænses og udformes.

Endvidere skal arbejdsgruppen overveje, om der som det for nylig har været omtalt i den offentlige debat bør etableres en form for "offerfond" eller lignende. I Sverige gælder f.eks. en ordning, hvorefter den domfældte i visse sager pålægges at indbetale et mindre beløb til en sådan fond, der navnlig giver økonomisk støtte til forskning eller til frivillige organisationers arbejde. Arbejdsgruppen bør overveje de principielle, administrative og ressourcemæssige aspekter ved at etablere en fondsordning. Arbejdsgruppen skal samtidig udarbejde et forslag til, hvordan en fondsordning vil kunne udformes.

Arbejdsgruppen skal endvidere overveje, om der i lyset af de praktiske erfaringer er behov for justeringer af offererstatningslovens ordning vedrørende statens udbetaling af erstatning og godtgørelse for navnlig personskade til ofre for forbrydelser.

Arbejdsgruppen skal endvidere overveje, om der bør ske ændringer af erstatningsansvarslovens § 26 om tortgodtgørelse mv. med henblik på yderligere at forhøje de godtgørelsesbeløb, der udmåles i praksis. Tortgodtgørelse mv. tilkendes ved siden af den sædvanlige erstatning for økonomisk tab, som tilkommer ofret, og den krænkelse, der er tale om, er i sidste ende umulig at gøre op i penge. Men det er væsentligt, at godtgørelsesbeløbene ikke i almindelighed opleves som urimeligt lave i forhold til den krænkelse, som ofret har været udsat for. Arbejdsgruppen skal ik-

ke overveje erstatningsansvarslovens øvrige generelle regler om erstatning og godtgørelse for personskade mv.

Arbejdsgruppen bør endvidere overveje, om der i politiets og anklagemyndighedens regi kan være mulighed for at forbedre bistanden til ofre for forbrydelser, f.eks. ved i de enkelte politikredse at udbygge den gældende kontaktpersonordning.

Retsplejerådet overvejer for tiden spørgsmålet om en revision af reglerne i retsplejelovens kapitel 89 om den såkaldte adhæsionsproces, dvs. muligheden for, at den forurettede under straffesagen kan få behandlet et erstatningskrav mod gerningsmanden. Disse regler er derfor ikke omfattet af arbejdsgruppens kommissorium.

Arbejdsgruppen skal belyse eventuelle økonomiske konsekvenser af arbejdsgruppens konkrete forslag.

I det omfang arbejdsgruppens konkrete forslag vil kræve lovgivning, skal arbejdsgruppen udarbejde et lovudkast.

Arbejdsgruppen skal færdiggøre sit arbejde inden sommeren 2010.

4. Arbejdsgruppens sammensætning:

Formand statsadvokat Lise-Lotte Nilas

Et medlem indstillet af Advokatrådet

Et medlem indstillet af Landsforeningen af Forsvarsadvokater

Et medlem indstillet af Dommerforeningen

Et medlem indstillet af Offerrådgivningerne i Danmark

Et medlem indstillet af Landsforeningen Hjælp Voldsofre

Et medlem indstillet af Kommunernes Landsforening

Et medlem indstillet af Erstatningsnævnet

Et medlem indstillet af Rigsadvokaten

Et medlem indstillet af Rigspolitiet

Et medlem indstillet af Direktoratet for Kriminalforsorgen

Et medlem indstillet af Indenrigs- og Socialministeriet

Et medlem indstillet af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Et medlem indstillet af Finansministeriet

Et medlem udpeget af Justitsministeriet

Justitsministeriet stiller sekretærbistand til rådighed for arbejdsgruppen.